

sagt meget anbefale, at man stænkter Lovfor-
slaget en nærmere Overvejelse, og ligesom
den ærede sidste Taler haaber jeg, at det,
naar Tiden kommer dertil, maa blive henvist
til et Udvalg.

Ablefselst: Det glædede mig, at den
sidste ærede Taler antydede, at han nærede
visse Betænkkeligheder over for dette Lovfor-
slag, og at han i alt Fald ikke nærede nogen
som helst Sympati derfor. Men jeg vilde
have ønsket, at han havde udtalt sig noget
mere derom i den Retning, saa skulde jeg
ikke have udtalt mig mere, kun anbefalet
Lovforslaget til at gaa i Udvalg ligesom
den ærede forrige Taler. Nu skal jeg tillade
mig nogle enkelte korte Bemærkninger derom,
hovedsagelig fordi jeg gerne vil have, at
der fra Landstingets Side skal komme en
bestemt Udtalelse mod Lovforslaget. Jeg
stiller mig saaledes, at jeg ikke kan tilraade
d'Herrer at stemme for dette, lige saa lidt,
som jeg kan stemme for dets Overgang til
anden Behandling. Fra mit Standpunkt
forekommer det mig at være et lidet konser-
vativt Lovforslag; jeg vil derfor fraraade det,
og det nærmest i Betragtning af den Stil-
ling, som Gaardmandsstanden nu indtager
paa Landet i Sogneraadene. Der er ingen
Tvivl om, at Gaardmandsstanden paa Grund
af Balgmaaden og den Ihærdighed, den har
lagt for Dagen ved det kommunale Arbejde,
har faaet en komplet Hovedrolle; den har
den virkelige Magt i Sogneraadene paa
Landet. Men ved at gaa ind paa en Lov
som denne vil man meget let faa denne
Magt ud af Gaardmandstandens Hænder,
saaledes, at Stillingen som Sogneraadssor-
mand efterhaanden vil gaa bort fra Gaard-
mændene og over til Husmændene. I sig selv
kan en Husmand være lige saa flint og dygtig
Mand som en Gaardmand, men paa Landet hvor
største Parten af de Penge, der anvendes til
kommunale Udgifter, udredes af Gaardmands-
standen og det store Hartkorn, finder jeg det
fuldkommen rigtigt og noget, jeg vil haabe
altid skal være Tilfældet, at det er Gaard-
mænd, der i Almindelighed ere Formænd i
Sogneraadet; efter dette Lovforslag ville de
i Fremtiden ikke let blive det. Lovforslaget
lyder jo meget uskyldigt, og der er ikke
stor Forskel paa Forholdene, som de nu ere
og som de ville blive efter Lovforslaget, men
ser man lidt nærmere paa det, er det dog
ikke af saa liden Betydning. Som den ærede
sidste Taler ogsaa sagde, skal jo Sogneraa-
dene endnu henvende sig til Amtsraadene og
bede, om de maa faa Lov til at hvide deres
Formand et Beløb til Medhjælp, som det
rigtig er sagt ikke til ham selv, men til en

Medhjælper, der virkelig hjælper ham med at
skrive og læse. Jeg huster ikke saa nøje Ud-
trykkene, men jeg tror ikke at sige fejl, naar
jeg siger, at den Gang, den bestaaende Lov
blev vedtaget, blev det udtalt i Rigsdagen
som Grund til, at der overhovedet kunde
gives denne Tilladelse fra Amtsraadet, at
der kun skulde gives Medhjælp i de Tilfælde,
hvor vedkommende hverken kunde læse eller
skrive. Jeg har selv som Medlem af Amts-
raadet stemt saaledes, at naar jeg vidste, at
Formanden virkelig var i Besiddelse af Fær-
dighed til at skrive og læse, har jeg ikke
stemt for, at der blev hvidt ham Penge til
Medhjælp, thi Forudsætningen for at hvide
Medhjælp har været den, at vedkommende
har Vanstuelighed ved at skrive og læse og
derfor har maattet have Hjælp. — Jeg skal
ganske vist indrømme, hvad der er talt saa
meget om, at det er et byrdefuldt Hverv,
der mange Gange er paalagt Sogneraadssor-
manden; selv for de fleste af dem, som
dog ere særdeles dygtige i Skrivning og
Læsning, kan det være byrdefuldt navnlig
paa Grund af de mange Lister, som de
skulle føre; men der kunde jo ikke være noget i
Vejen for at en Sogneraadssormand hvide
100 à 150 Kr. af sin egen Lomme til saa-
dan Medhjælp for at bibeholde i Gaard-
mændenes Hænder denne Stilling, som det
dog forekommer mig, at de af al Magt
skulde søge at bibeholde. — Det er altsaa et
efter min Mening lidet konservativt Lovfor-
slag, der gør et bestemt Brud paa det gamle
Princip, at saadanne kommunale Bestillinger
skulle være uden Betaling. Vi komme et
langt Spring frem, idet vi gaa til en bestemt
Lønning af Sogneraadssormændene. Der er
ingen, der i Fremtiden vil tænke sig, at det
skal være en Hjælp til Medhjælp, enhver
vil opfatte det, som om vedkommende faar
saa og saa mange Penge for at udføre det Ar-
bejde, han skal udføre som Sogneraadssor-
mand. Det forekommer mig, som sagt, at
være et Brud paa det gamle Princip, vi
komme længere bort fra den kommunale Selv-
styreelse, og for hvert Skridt, vi komme bort
fra det, der efter min Mening bør være det
gældende, desto vanskeligere vil det være at
komme tilbage. For mig har det ikke stort
at betyde, om det er 15, 20 eller 25 Øre
pr. Individ, men det er Princippet, at Sogne-
raadssormanden skal have en Slags Løn,
som jeg vil modsætte mig, og jeg vil anbe-
fale de Herrer at følge mig i den Retning.

Mortensen: Jeg kan kun udtale min
Glæde over den Velvilje, Forslaget har
mødt her i dette Ting. Naar man undtager
den ærede sidste Taler, det ærede Medlem